GREENUPDATE

Geloof in die ene reden waarom het wèl kan!

GreenLeave is de afgelopen twee jaar flink verstevigd. Om te beginnen in omvang: twee nieuwe uitvaartondernemers hebben zich sinds de oprichting bij ons aangesloten en nog eens twee zijn zich klaar aan het maken voor deelname. Daarnaast in impact: steeds vaker weten we leveranciers te overtuigen tot het duurzamer produceren en in verschillende gevallen nemen uitvaartondernemers zelf het initiatief tot bijvoorbeeld de ontwikkeling van een duurzame uitvaartkist. Bovendien spelen we steeds meer een rol in de maatschappelijke bewustwording van de mogelijkheden rondom de duurzame uitvaart. Regelmatig weet de media ons te vinden als kennispartij rondom de duurzame uitvaart, en wordt de visie van GreenLeave gevraagd.

Toch hebben we ook nog flinke slagen te maken. Want in het aantal daadwerkelijk duurzame uitvaarten blijven we nog achter. Ondanks dat mensen op alle fronten in hun leven meer aandacht hebben voor duurzaamheid, voeren ze dit nog lang niet altijd door in hun uitvaart. Als GreenLeave uitvaartondernemers hebben wij de kans om mensen hier op een positieve manier over voor te lichten. Om te zorgen dat de duurzame uitvaart een logische, aantrekkelijke en natuurlijke optie is. In deze tweede nieuwsbrief delen we weer onze ervaringen om elkaar hiertoe te inspireren en te motiveren. En hoe kan dat mooier dan met deze quote van onze nieuwste deelnemer, Brenda Siebrand: “Geloof in die ene reden waarom het wèl kan”.

Veel inspiratie toegewenst!

GreenUpdate #2, maart 2016

green leave
de duurzame uitvaart

Beste lezer,

Al weer bijna twee jaar geleden lanceerden we GreenLeave. Wat is er in de tussentijd gebeurd? Hoe reageren klanten? en leveranciers? en zijn de ondernemingen zelf verduurzaamd? In de GreenUpdate lezen jullie de ervaringen van de zes deelnemers. Zo houden we elkaar scherp en brengen we elkaar op nieuwe ideeën.
Lees 'm, bespreek 'm, en aarzel niet elkaar te bellen als je meer wilt weten!

Redactie:

De nieuwsbrief is samengesteld door verschillende medewerkers vanuit alle GreenLeave deelnemers: Evert de Niet, Herman Wormgoor, Mijndert Rebel, Anne Marie Scheepers, Alber Claassen, Igor Bijnen, Jenno Fabriek, Hans de Leeuw en Brenda Siebrand. Eindredactie: Esther Molenwijk (Bureau DaadWerk).

Vragen, opmerkingen, input voor de volgende GreenUpdate? Mail esther.molenwijk@bureaudaadwerk.nl

Zie ook onze social media:

Nieuwe kist van Bredaas hout

Zuylen - Het Liesbos in Breda is ruim 200 hectare groot en wordt sinds 1899 beheerd door Staatsbosbeheer. Een deel van de bomen is jaren terug speciaal aangeplant voor houtbewerkingsproducenten. Onlangs kocht Zuylen 9 kuub Douglas-hout. Een lokale timmerman gaven we de opdracht om hier kisten (+/- 20 stuks) van te maken. Door het lokale proces voorkomen we zo onnodige kilometers voor transport. De timmerman liet het hout aan de lucht drogen en is inmiddels begonnen met het maken van de kisten. Zaagsel en schaafsel wat hij overhoudt heeft een mooie bestemming: het dient als vulling voor de kistbekleding. Voor de stof van de bekleding zoekt bedenker Ronald de Kanter nog naar hennep textiel. Een andere optie bedacht hij creatief: we vragen nabestaanden namelijk om een (lievelings)laken van de overledene. Kortom: onze naaister maakt de bekleding van restafval en zij recyclet oude lakens. Dit móet Bredanaars wel aanspreken!

Biesvelden Natuurkist uit Nationaal Park de Hoge Veluwe

Een heel andere uitstraling heeft deze lokale kist die enthousiaste duurzame meubelmaker Jaap de Korte begin dit jaar ontwikkelde. Het hout haalt hij uit Nationaal Park de Hoge Veluwe. Daar is het gekapt om meer ruimte en licht te creëren voor andere bomen en planten. De bekleding van de kist is van jute met verschillende sociale- en milieukeurmerken. De zachte bodem van de kist en het jute hoofdkussen zijn gevuld met een laag kruidenhooi. Dit geeft een aangename geur, voelt zacht aan en heeft bovendien een positieve werking tijdens het koelen van de overledene. Maar Jaap gaat nog een stapje verder. Zijn kleine werkplaats is voorzien van zonnepanelen, waarop de kleine machines kunnen draaien. Om een 100% CO2 neutraal bedrijf te zijn, compenseert hij zijn gereden kilometers door de stichting Trees For All. Overal is over nagedacht. Bij de kist krijgt de klant een jute zakje met daarin de duvels en een gebruiksaanwijzing om de kist te sluiten. Zodra de kist is gesloten kunnen de sieraden van de overledene in het jute zakje.

Bevlogen meubelmaker Jaap de Korte bij zijn nieuwe Natuurkist

Meer informatie: www.biesvelden.nl

Kist van Amsterdams Stadshout

Al een tijd is **De Jong Uitvaart** in Amsterdam er mee bezig en eindelijk is-ie er: de " Andreas-kist", gemaakt van Amsterdams Stadshout. De kist wordt gemaakt op een sociale werkplaats. Van dit hout kun je natuurlijk ook een opbaarplank maken, een houten grafmarkering, een boomstronk waar je een rouwstuk van maakt en een houten urn. Een compleet pakket uitvaartartikelen van hout van eigen bodem.

Verbreding GreenLeave criteria uitvaartkisten

We werken op dit moment samen met de Stichting Natuur & Milieu aan de herziening van de criteria voor de houten kist. In de huidige criteria voor de massief houten uitvaartkisten staat dat deze van snelgroeiend hout gemaakt moeten zijn, zoals populier of knotwilg. Echter, in de praktijk bleek dit soort hout de laatste tijd vrijwel niet verkrijgbaar. In overleg met de Stichting Natuur & Milieu constateerden we bovendien dat het vooral belangrijk is dat hout gebruikt wordt volgens een 'gebruiksladder': eerst kijken of je er kwalitatieve, langdurige producten van kan maken zoals meubels. Pas als het daar niet voor geschikt is, zou het voor uitvaartkisten ingezet kunnen worden. Dan maakt het niet uit welke houtsoort het is, maar vooral dat het betreffende houtdeel niet te hoogwaardig is voor kisten. We zijn bezig om hier een criterium voor op te stellen, en laten het weten als dit gereed is. Het zal wel een eis blijven dat het hout afkomstig is uit Nederland.

Ook voor de bekleding is er een stof toegevoegd: Jute. Dit moet wel een sociaal keurmerk en milieukeurmerk hebben, aangezien jute nog wel eens onder slechte omstandigheden verwerkt wordt.

Keuze voor GreenLeave kist stijgt gestaag

Hoe vaak kiezen mensen nu eigenlijk voor een duurzame uitvaart? Dat blijft moeilijk te meten. Een uitvaart heeft zo veel onderdelen en vaak wordt alleen gedeeltelijk voor duurzame aspecten gekozen. Het meest in het oog springend blijft de uitvaartkist, daarom meten we ook dit jaar weer hoe vaak er voor een GreenLeave kist is gekozen. Het totale aantal is in 2015 gestegen van 35 naar 44. Er blijft een groot verschil tussen de deelnemers. Algemeen Belang is absolute koploper, met 41 kisten in totaal. Dat heeft vast te maken met de mooie lokale Landschapskist. Vredehof heeft nog geen GreenLeave kist verkocht, maar daar komt wellicht verandering in met de kist van een lokaal landschap die daar momenteel in ontwikkeling is. Voor elke GreenLeave kist gaat er ook dit jaar weer 50 euro in de duurzame ontwikkelpot!

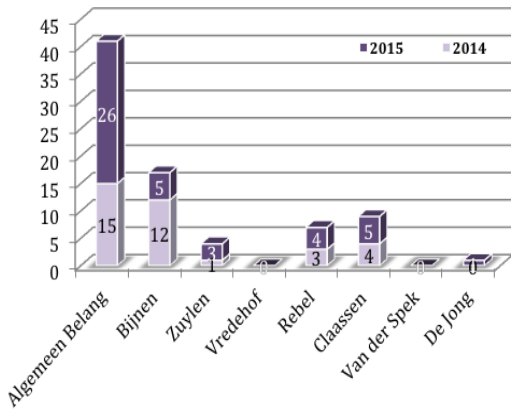

Een steentje bijdragen

De grafsteen was de afgelopen maanden in opspraak. De Keuringsdienst van Waarde berichtte in twee uitzendingen over de misstanden in de winning van natuursteen.

GreenLeave riep daarop de grafsteenleveranciers bijeen met de vraag: *Hoe kunnen wij onze klanten een duurzame en verantwoord geproduceerd grafsteen garanderen?*

Daarvoor nodigden wij Toon Huijps uit, coördinator in Nederland van het programma TFT verantwoorde natuursteen. Deze gaf een presentatie over de situatie in de steengroeven, waarin duidelijk werd dat kinderarbeid, waar de media voornamelijk over berichten, slechts in een zeer klein aantal van de gevallen voorkomt. Een omvangrijkere zorg is echter de 'bonded labor', waarin medewerkers tegen irreëel hoge rentepercentages een lening aangaan bij hun werkgever, waardoor zij in feite gebonden zijn om hun hele leven bij deze werkgever te blijven werken. Ook de gezondheid en veiligheid worden lang niet altijd goed geborgd in de groeves.

Het internationale TFT programma stationeert medewerkers ter plaatse om met de steengroeves verbeterprogramma's op te zetten. Daarin wordt gewerkt aan de rechten van werknemers en aan goede arbeidsomstandigheden. Ook wordt er op toegezien dat de milieubelasting geminimaliseerd wordt.

Pas écht duurzaam: hergebruik

Deze programma's hebben impact, maar gaan nog zeer langzaam. Een manier om nú al een flink verschil te maken is het hergebruiken van grafstenen. Gastheer Jeroen van Leeuwe, van G. Van Leeuwe Natuursteenbedrijf in Nijmegen, vertelde dat hij regelmatig gebruikte stenen klaarmaakt voor nieuw gebruik. Want elke steen die niet opnieuw gewonnen hoeft te worden is een milieuwinst. En waarom zouden we een miljoenen jaren oude steen, na 20 jaar op een graf zomaar het asfalt in draaien?

Attendeer je klant altijd op de mogelijkheid om zijn steenhouwer een hergebruikt grafmonument te vragen

Vaak zijn de stenen zo dik gemaakt dat de oude belettering er gemakkelijk afgeslepen kan worden en er toch een flinke steen overblijft. Die er bovendien als nieuw uitziet. Veelgehoorde argumenten dat dit niet rendabel zou zijn, sprak Jeroen tegen. Want als de klant een monument krijgt dat er als nieuw uitziet, mag daar toch een eerlijke prijs tegenover staan? De uren van het werk kunnen dan weggestreept worden tegen de bespaarde inkoop. Wat hem bovendien opviel, is dat het taboe van het hergebruiken van een steen verdwijnt. Vroeger kwam dit nooit voor, tegenwoordig vragen klanten er steeds vaker naar. Ook de families die afstand doen van de steen reageren enthousiast. Ze vinden het een mooie gedachte dat de steen niet vernietigd wordt, maar weer een tweede leven krijgt.

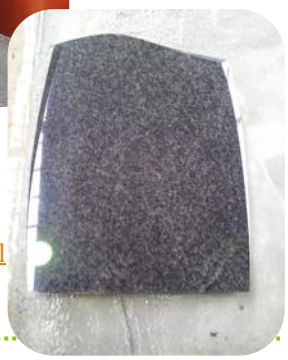

Nijmeegse steenhouwer Jeroen van Leeuwe maakt gebruikte stenen weer als nieuw

www.gvanleeuwe-natuursteen.nl
www.duurzamenatuursteen.nl

Zuylen brengt tweede steen aan het rollen

Zuylen Uitvaartverzorging - Aan bovenstaande bijeenkomst heeft een van de twee bonden van steenhouwers actief bijgedragen. Dat heeft er toe geleid dat de andere bond ook interesse heeft getoond in een dergelijke bijeenkomst. Dit door tussenkomst van Natuursteenbedrijf Jerome Petit, een Bredase steenhouwer. Naar het goede voorbeeld van steenhouwerij van G. Leeuwe in Nijmegen, wil Petit nu samen met Zuylen Uitvaartverzorging en begraafpark Zuylen, geschikte grafmonumenten gaan hergebruiken. Daar zijn we blij mee. We hopen dat nu deze tweede 'steen gaat rollen' en dat meerdere steenhouwers dit voorbeeld gaan volgen.

Nieuwe inzichten uit de trainingen

Dit jaar zijn we met een nieuwe reeks GreenLeave trainingen begonnen. Deels voor de nieuwkomers, maar door de hele andere insteek blijkt het ook een mooie opfrisser voor degenen die al een van de eerdere trainingen heeft gevolgd. Omdat we van verschillende uitvaartverzorgers hoorden dat ze het vooral lastig vinden om GreenLeave in het regelgesprek te benoemen, hebben we Dennis Vrolijk van Zuylen uitvaartverzorging erbij gevraagd, die een ruime ervaring heeft als communicatietrainer. De trainingen leveren nieuwe inzichten op. Zo kiezen sommigen ervoor om de open vraag te stellen "Welke rol speelde de natuur voor … <<de overleden persoon>>"? om vervolgens van daaruit het gesprek over een mogelijke duurzame uitvaart te beginnen. Een andere suggestie was om voorafgaand aan de inventarisatie te noemen: "We gaan nu de verschillende opties van de uitvaart bekijken. Ik kan daarbij ook de duurzame, groene mogelijkheden meenemen. Zou u dat interessant vinden?" Weer een andere uitvaartverzorger gaf aan vooral goed op de signalen in het huis te letten, zoals voeding, boodschappentassen en inrichting, en op basis daarvan in te schatten of de mensen geïnteresseerd zouden zijn in een duurzame uitvaart.

Folder om GreenLeave bespreekbaar te maken

Het blijft voor velen een lastig punt: hoe en wanneer maak je GreenLeave nu bespreekbaar bij de klant? We kregen steeds vaker de vraag naar een folder om direct te kunnen laten zien waar GreenLeave over gaat. Daarom ontwikkelden Anne Marie Scheepers (Communicatie bij Zuylen) en Esther Molenwijk een beknopte folder. Daarin krijgt de klant letterlijk een beeld bij de duurzame uitvaart. Aan de hand daarvan kun je als uitvaartverzorger zelf nog verder toelichten welke mogelijkheden die jullie bieden, maar de opening is dan reeds gemaakt! We verwachten de folder in april gedrukt te hebben. (Onderstaande folder is nog in concept).

Kist

Kisten zijn er in veel soorten en materialen. Kiest u voor duurzaam, dan is een kist van Nederlands volhout of van wilgentenen, zonder gebruik van lak en lijm, een mooi alternatief. De bekleding in de kist bestaat uit ongebleekt hennep of linnen. In plaats van een kist kunt u ook kiezen voor een wade met een draagbaar.

Vervoer

Door de verschillende onderdelen van een uitvaart – de opbaring, de plechtigheid en de condoleance - op één locatie te houden, bespaart u veel reiskilometers. Bovendien is het rustiger als de rouwstoet zich niet tussen locaties hoef te verplaatsen. Is dit niet mogelijk? Dan kunt u er ook voor kiezen om met elkaar te fietsen tussen de locaties, of een uitvaartbus te huren, afhankelijk van de mogelijkheden in uw regio.

Grafmonument

Kiest u voor begraven, dan kunt u het graf bedekken met een grafmonument. Natuursteen komt vaak helemaal uit Azië, maar er zijn verschillende ecologische alternatieven dichtbij. Denk bijvoorbeeld aan een zwerfkei, of aan een houten grafmonument. Ook kunt u een bestaand grafmonument hergebruiken, steeds meer steenhouwers kunnen een steen een tweede leven geven. Op een natuurbegraafplaats plaatst u helemaal geen monument, hooguit een eenvoudig houten naamplaatje.

Wat mag er mee de kist in?

Bij voorkeur gaat de nabestaande gekleed in natuurlijke stoffen. Liever geen sieraden en brillen, deze kunnen opnieuw gebruikt worden. Verder is het belangrijk dat er geen elektronische apparaten mee de kist in gaan, de metalen zijn goed recyclebaar.

Kaart

Milieuvriendelijke rouwkaarten zijn gemaakt van gerecycled of FSC- papier. Nog een stap verder? Stuur een digitale rouwkaart.

Urn

Milieuvriendelijke urnen zijn er in verschillende uitvoeringen. Geef terug aan de natuur en ga voor biologisch afbreekbare materialen, zoals Nederlands hout, biogranulaat of schapenwol. Of overweeg een urn die oplost in zee.

Catering

Combineer fair trade koffie en natuurlijk kraanwater met een plak cake van de lokale bakker. Denk eens aan biologische streekproducten, die ecologisch verzaardigd zijn en waar een eerlijke prijs voor is betaald.

Bloemen

Voor veel mensen zijn bloemen een vanzelfsprekend onderdeel van een uitvaart. Maar wist u dat bloemen gemiddeld 7000 km afleggen voordat ze in de Nederlandse bloemenwinkel terechtkomen? Pluk simpelweg een bosje uit eigen tuin of kies voor Nederlandse seizoenbloemen. Een boeket met het 'Fair Flowers Fair Plants' keurmerk is ook een prima alternatief. U kunt uw gasten ook vragen om geen bloemen mee te nemen, maar in plaats daarvan een donatie te doen aan een goed doel dat de nabestaande na aan het hart lag. Een mooi gebaar!

Tot slot

Er komt natuurlijk nog veel meer kijken bij een overlijden. Wij geven u graag nog wat tips hoe u daarbij rekening kunt houden met duurzaamheid.

- Doneer brillen aan ontwikkelingslanden.
- Breng kleding naar de kringloop of laat ze ophalen.
- Kiest u voor een grafmonument? Dan kunt u bij het aflopen van het grafrecht aangeven dat de steen hergebruikt mag worden. Op die manier krijgt de steen weer een nieuw leven!

Help klanten hun bril een tweede leven te geven

Goed kunnen zien, voor ons is het zo vanzelfsprekend. En als onze ogen wat hulp nodig hebben is een bril voor iedereen verkrijgbaar. Ruim 60% van de Nederlanders draagt een bril of contactlenzen, boven de 50 jaar gebruikt zelfs meer dan 90% een bril als hulpmiddel. Maar in veel landen is een bril helemaal niet zo vanzelfsprekend. Ben je daar geboren met slechte ogen dan heeft dat een enorme impact op je kans op onderwijs en het meedraaien in de maatschappij.
Een van onze GreenLeave deelnemers, Jenno Fabriek van De Jong Uitvaart in Amsterdam, blijkt opgeleid te zijn als opticien. Hij trekt zich het lot van deze mensen aan en realiseerde zich tegelijkertijd hoeveel brillen er in Nederland weggegooid worden na een overlijden. Jenno zocht het uit en kwam met een mooi initiatief: Eyeclarify. Dit is een non-profit hulporganisatie die wereldwijd brillen doneert aan mensen die zich de luxe van een bril niet kunnen veroorloven. De brillen worden vergeven door een te houden eyecamp in het land van aankomst. Mensen krijgen aldaar een oogmeting en als er een match is krijgt hij de bril die bij hem past. Dit kan voor iemand het verschil betekenen om naar school te kunnen, deel te nemen aan het verkeer en in de maatschappij. Er is een grote vraag, daarom zamelt Eyeclarify veel in: Leesbrillen, oude, gebruikte brillen, monturen, kinderbrillen, zonnebrillen. Maar ook gehoorapparaten zijn zeer welkom. Als uitvaartverzorger kunnen wij de schakel zijn om te zorgen dat deze brillen bij Eyeclarify terecht komen.

Hoe de brillen te doneren?

- Jenno legt uit: als de overledene een bril droeg, is er een grote kans dat er in huis nog een lade is met vele oude brillen. Vraag hiernaar.
- Je kunt de nabestaanden wijzen op de inzamelpunten van Eyeclarify. Zie daarvoor de kaart op www.eyeclarify.com
- Als uitvaartondernemer zou je ook brillen kunnen opsparen en die eens in de zoveel tijd naar een verzamelpunt in de buurt kunnen brengen of sturen.
- Wanneer de onderneming een eigen uitvaartcentrum heeft waar regelmatig grote groepen mensen komen, zou deze ook zelf een inzamelpunt kunnen worden.

In Amsterdam zijn de eerste brillen reeds binnen. We bedanken Jenno voor dit initiatief, en vragen alle GreenLeave leden om hier zelf invulling aan te geven.

Loopkoets in plaats van rouwauto

Onlangs heeft **Zuylen Uitvaartverzorging** in overleg met een familie een loopkoets ingezet in plaats van een rouwauto. Vanuit de woning van de overledene werd de overledene door de familie te voet naar de kerk begeleid en vervolgens naar de begraafplaats. Wat een prachtige stoet en mooie wandeling leverde dat op.

Een echte GreenLeave uitvaart

De Jong Uitvaartverzorging - Vorig jaar een echte GreenLeave uitvaart. Een familie die zelf de vraag op tafel legde dat de overleden persoon de wens had om op de natuurbegraafplaats in Eext haar laatste rustplaats te krijgen. Zij had ooit in Drenthe een tweede huisje. Het was duidelijk voor ons als GeenLeaver een inkoppertje, een win-win situatie waarbij de opbaarplank van Biesvelden werd gebruikt en de Groen-gas rouwwagen voor het vervoer. Het afscheid, de opbaring, de catering op een locatie, een plek zeer goed bereikbaar voor het openbaar vervoer en de auto. De begrafenis de volgende dag in besloten kring in Eext. En ja, ze schilderde en in de kamer stond een tafereel met geschilderde Drentse schapen. De link was snel gemaakt: ze werd gewikkeld in de wade van Koester met wol van het Drentse schaap. Kortom een ideale GreenLeave klant, een vrouw die waarschijnlijk luisterde naar het programma " vroege vogels".

Landschapskist voor een 'echt natuurmens'

Uitvaartverzorger Anne de Jonge van **Algemeen Belang** besprak eind augustus 2015 de uitvaartwensen voor Ed Peeters in Drachten. Mevrouw Peeters zegt zelf over de Landschapskist: "Mijn man was een echt natuurmens. Hij was actief bij de scouting en veel buiten. Toen we over de kist praatten was de keuze voor de Landschapskist gauw gemaakt. De kinderen en ik zeiden: echt een kist voor papa. Want we wilden dat er geen verkeerde stoffen gebruikt zouden worden en dat het milieu zo weinig mogelijk zou worden belast. En we doen er ook nog iets goeds mee voor het landschapsbeheer!"

Mooi om te horen dat er, ondanks het verdrietige moment, met zoveel aandacht is gekeken naar de natuur.

De Landschapskist komt uit bossen van Noordelijke natuurorganisaties. Kijk voor meer informatie op www.landschapskist.com

Een groene wandeling bij Zuylen

Zuylen - Het uitvaartcentrum en het crematorium van Zuylen bevinden zich weliswaar op hetzelfde terrein, toch is het zo dat het tot voor kort een gewoonte was om de overledene per auto vanuit het uitvaartcentrum naar het crematorium te rijden. Niet duurzaam natuurlijk. Vandaar dat we de policy hebben ingevoerd om vanaf nu de overledene vanuit het uitvaartcentrum op een verrijdbare baar te voet over te brengen naar het crematorium. Een mooie wandeling, die ook nog eens groen is.

Rebel's gaat elektrisch

Rebel's begrafenisonderneming – Sinds oktober 2015 is ons wagenpark uitgebreid met een nieuwe Renault Zoë. De Zoë is volledig elektrisch. Daarmee is deze zeer geschikt voor de vele, maar vaak korte stukjes die onze uitvaartbegeleiders in ons werkgebied rijden.
De keuze voor een elektrische auto was voor ons heel logisch: "Wij willen graag alles rondom de uitvaart verduurzamen, van een kist tot aan de koffie. Het vervoer is een van de minst duurzame zaken." Met deze auto en de plug-in-hybride die wij al hebben is hiermee weer een stap gezet naar een meer duurzame uitvaart.
Maar na een half jaar gebruik willen wij toch ook een paar kanttekeningen plaatsen bij de elektrische auto die uitvaartleidster Monique gebruikt. De opgegeven actieradius (220 km in deze speciale uitvoering zonder snellader) hadden wij al wel met een korreltje zout genomen. Nu blijkt echter dat in dagelijks gebruik de auto net aan 50% van de opgegeven actieradius haalt. Ondanks consequent opladen, voorverwarmen ed. Hiermee voldoet de auto eigenlijk ook niet meer aan onze minimale actieradius die wij gesteld hebben voor aanvang van het koopproces: namelijk 130 km. Wij zijn nu in overleg met de dealer over mogelijke oplossingen. Wordt vervolgd!

Groen licht voor Bijnen

Nee, geen verkeerslicht wat langer op oranje blijft staan, maar duurzame LED verlichting die vanaf eind 2015 het hoofdkantoor van **Bijnen Uitvaartverzorging** in Vught binnen straalt. Zowel de buiten- als de binnenverlichting is volledig aangepast.
Buiten verlichten drie LED spots het pand, geschakeld via een astronomische tijdschakelaar welke voor de komende 100 jaar precies weet wanneer de zon op- en ondergaat. Binnen zijn alle TL plafondunits vervangen door LED panelen. Deze panelen hebben een straalwijdte van 170 graden rondom, een kleurtemperatuur van 4000k bij de werkplekken, 3000k in de spreekkamers (warmer licht) en 6000k in de drukkerij (daglicht).
De theoretische terugverdientijd is 7 maanden, Return on Investment (ROI) = 170% op basis van huidige verbruik, de reductie in CO_2 emissie betreft 5585 kg per jaar (bij benadering, exacte cijfers volgen eind 2016 omdat er dan een jaar verstreken is). Ter vergelijking: er moeten 109 bomen 1 jaar lang groeien om die hoeveelheid CO_2 te absorberen!

Terugverdiend in 7 maanden, daarna alleen maar opbrengst!

Combinatie natuurbegraven en GreenLeave werkt

Bijnen Uitvaartverzorging heeft vanwege de exploitatie van Natuurbegraafplaats Bos van de Heilige Geest in Oostelbeers (gem. Oirschot) zichzelf ten doel gesteld dat er alleen natuurlijke, afbreekbare producten begraven worden op die locatie. Hierdoor is er bij klanten vaak al een en ander bekend rondom duurzaamheid omdat ze daar bewust mee bezig zijn. De uitvaartregelaar adviseert mensen bij een begrafenis op de natuurbegraafplaats ook in de keuzes die er zijn op het gebied van duurzame uitvaartkisten, lijkwaden, draagbaren en urnen. De reacties hierop zijn positief. Men is verrast door de wijze waarop Bijnen deze duurzame producten en het bewustzijn rondom natuurbegraven neerzet. Als de uitvaartregelaar bijvoorbeeld met goede onderbouwing vertelt dat het eigenlijk "not done" is om katoenen binnenbekleding in zo'n kist te plaatsen zijn mensen soms best bereid te kiezen voor de duurdere, maar vele malen duurzamere hennep.

Wie zijn die nieuwkomers uit Kampen en Zwolle?

Als nieuwkomers bij GreenLeave stellen we ons graag aan jullie voor. Wij van Siebrand en Meander Uitvaartbegeleiding werken in Kampen, IJsselmuiden en Zwolle. Alhoewel we onder twee namen werken – eigenlijk zelfs 3; in IJsselmuiden noemen we het bedrijf Klooster Uitvaartbegeleiding - zijn we 1 team dat zowel in Kampen, IJsselmuiden als in Zwolle gevestigd is. Weliswaar een andere naam dus, maar dezelfde mensen en dezelfde werkwijze.
Ons team van uitvaartbegeleiders bestaat uit Dick Klooster, Dieke Horzelenberg, Ariënne Kenter, Veronic van der Werf, Laura Veenman en Brenda Siebrand-Koper. Jolanda ten Hove verzorgt overledene bij ons en heeft daardoor vaak als eerste contact met de naasten. Soms kiest zij met hen een kist uit, vandaar dat ook zij inmiddels de cursus van GreenLeave heeft gevolgd.
De meeste mensen uit ons team waren in hun privéleven al bezig met duurzaamheid. Waarom? Omdat we echt vinden dat we de aarde te leen hebben en we de generaties na ons ook een leefbaar leven op deze planeet gunnen. We zien de laatste tijd overal ter wereld steeds meer heel grote problemen met het milieu. Dan dringt het besef dat we daarin allemaal een verantwoordelijkheid hebben, steeds meer door. Zijn we allemaal al heel goed in duurzaamheid dan? Zeker niet. We zetten de verwarming niet altijd een paar graden lager en we douchen nog steeds geregeld te lang. Maar het begin is er en we staan er als team dan ook volledig achter dat we zo duurzaam mogelijk werken. We kunnen ons voorstellen dat niet alle naasten die we begeleiden kiezen voor een geheel duurzame uitvaart, maar het is goed om het aan te kunnen bieden, op onderdelen te kijken welk duurzaam alternatief er is en te kijken hoe we intern duurzamer bezig kunnen zijn. Het motto:

"Geloof in die ene reden waarom het wèl kan"

We verheugen ons erg op de contacten met andere GreenLeave bedrijven!

Een hartelijke groet uit Overijssel!

Medewerker Tevredenheid Onderzoek bij Vredehof

Vredehof - Vanuit duurzaam personeelsbeleid houden wij periodiek onder onze medewerkers geneeskundige onderzoeken via onze ARBO dienst. Daarin komen naast lichamelijke onderzoeken, ook onderwerpen als stress, werkdruk, plezier in het werk, hoe kijk je tegen de werkgever aan en meer van dat soort vragen aan de orde.

Dit jaar hebben wij aanvullend, speciaal ingestoken op een Medewerkers Tevredenheid Onderzoek, ook via onze ARBO dienst. Dit onderzoek zal ons nog meer inzicht geven in zaken die spelen in de uitvaartbranche, zoals werken met overledenen en de onvoorspelbare werkdruk. Daarmee krijgen we een nog beter inzicht in de zaken die we met elkaar kunnen verbeteren.

Brenda Siebrand schrijft ook met regelmaat leuke, praktische blogjes over de uitvaart. Zie: siebrand-uitvaartbegeleiding.nl/brendas-blog/

Van der Spek maakt de balans op

Afgelopen woensdag vond bij ons in Capelle aan den IJssel de tweede GreenLeave training plaats. Een goed moment om de balans een keer op te maken en na te gaan waar we staan, maar vooral ook wat er nog gedaan moet worden.
Onze uitvaartadviseurs hebben de training positief ervaren. Het is voor hen duidelijker geworden wanneer en hoe je tijdens de uitvaartbespreking duurzame alternatieven ter sprake brengt. Ook bleek dat de interne informatievoorziening voor wat betreft het GreenLeave-assortiment nog de nodige aandacht moet krijgen. De brochure die nu in ontwikkeling is kan daarbij als een praktisch hulpmiddel dienen.
Terug naar de balans, waar staan we nu? In de afgelopen tijd zijn er een aantal ontwikkelingen geweest. Allereerst constateerden we dat ons wagenpark niet aan de GreenLeave-criteria voldeed. Hier gaat snel verandering in komen. Maart 2016 worden alle auto's van onze uitvaartleiders vervangen door een Peugeot 308 SW, met een energielabel klasse A. Absoluut een verbetering ten opzichte van het huidige model. Ook hebben we eind 2015 de eerste energiescans op onze uitvaartcentra laten uitvoeren. Een aantal praktische aanbevelingen uit het rapport worden nu opgevolgd.
In het verlengde hiervan hebben we gekeken naar de verlichting van ons hoofdkantoor. Momenteel zijn we in gesprek om alle verlichting te laten vervangen door energiebesparende LED-verlichting. Dit is een mooie aanvulling op het pand, wat ook al verwarmd wordt door middel van aardwarmte. De resterende scans zijn later dit jaar ingepland.
Dit voorjaar starten we met het gebruik van Microsoft Sharepoint Online. Daarin kunnen meerdere

mensen tegelijk aan hetzelfde dossier werken, zowel op kantoor als onderweg. Hiermee willen we de volgende stap gaan zetten om het gebruik van papier te beperken. Volledig 'paperless' werken zal binnen onze branche voorlopig nog niet mogelijk zijn, maar intern willen we hier al wat stappen in gaan zetten.

Claassen: minder transportbewegingen door begraven / cremeren in kleinere kring

De grootste impact van de uitvaart blijft die rouwstoet; tientallen of soms honderden auto's die zich naar verschillende locaties verplaatsen. Alber Claassen constateert in Veghel een ontwikkeling die daar verandering in brengt. Steeds vaker gaan niet meer alle bezoekers mee naar het begraven of cremeren. Zo organiseerde hij onlangs een uitvaart waar wel 1000 mensen bij elkaar kwamen in een natuurtheater (geen stookkosten en geen verlichting) voor het afscheid van de overledene. Naar het crematorium ging echter alleen een kleine groep naasten mee. Hiermee werden veel reiskilometers bespaard. "Bovendien vind ik het wel een mooie ontwikkeling", aldus Alber. "het maakt de uitvaart veel rustiger en het laatste afscheid een stuk intenser." In lijn met deze duurzame keuzes hadden de nabestaanden bij deze uitvaart ook voor een GreenLeave kist gekozen.

Maatschappelijke projecten bij Vredehof

Op 30 januari hebben wij samen met Food Connect (producent en leverancier van kant en klaar maaltijden voor verzorgingshuizen en particulieren) en FC Twente de nieuwjaarsbijeenkomst van de Multiple Sclerose Vereniging Nederland regio Twente ondersteund. Met onze bijdrage kunnen de leden terugkijken op een goed verzorgde receptie en waardevol ontmoetingsmoment met mede patiënten.
In 2016 heeft Vredehof volop bijgedragen aan de hernieuwde profilering en positionering van de Stichting Centrum Uitvaartinformatie. Deze stichting is verantwoordelijk voor de Uitvaart Informatie Hulplijn, waar iedereen 24 uur per dag kosteloos informatie kan verkrijgen over vragen rondom het overlijden De Stichting wordt ondersteund vanuit particulier initiatief binnen de uitvaartsector. (vanuit GreenLeave zijn bv Zuylen en Algemeen Belang eveneens participant).

Elektrische laadzuil bij Bijnen

Sinds eind 2015 beschikt **Bijnen Uitvaartverzorging** over een eigen elektrische laadzuil bij het hoofdkantoor in Vught. Reden hiervan is de komst van de plug-in hybride Mercedes van Rien Bijnen, alsmede een extra stukje dienstverlening naar bezoekers die op rouwbezoek e.d. komen.
De Tesla van een bezoeker die er al direct een dag na levering van de zuil stond te laden zegt genoeg!

Duurzame verbouwing bij Vredehof Almelo

Vredehof – Wij hebben Uitvaartcentrum Almelo intern grondig verbouwd. Ruimtes toegevoegd en aangepast. Hierbij hebben wij van de gelegenheid gebruik gemaakt om de technische installaties te vernieuwen (luchtbehandeling en verwarming, rekening houdend met duurzame toekomstbestendigheid). Daar waar nodig hebben we ook de verlichting aangepast. Qua interieur is voor zover mogelijk bestaand meubilair hergebruikt. De stoelen van de koffiekamer bleken alleen een nieuw stofje nodig te hebben zodat zij weer jaren mee kunnen.
Ook heeft Vredehof een nieuwe website. GreenLeave en duurzaam ondernemen is hier volledig in geïntegreerd. Zowel voor wat wij zelf doen in dit opzicht als met een directe doorklik naar GreenLeave. Zie www.vredehof.nl

Rebecca geeft duurzaamheid bij Zuylen verder vorm

Zuylen - Er is maar één wereld, en daar moeten we zuinig op zijn. Dat begint natuurlijk bij jezelf, maar samen maak je het verschil.

Ik ben Rebecca Sauer, 23 jaar en heb er sinds een week, naast mijn diverse werkzaamheden op het crematorium van Zuylen, een functie bij. Ik ben namelijk vrijgemaakt om vol enthousiasme aan de slag te gaan met duurzaamheid. Er is op dit gebied nog zoveel te ontdekken en te winnen en dat zal in de toekomst alleen maar toenemen. Ook bij Zuylen. Daarom kijk ik er naar uit om hier nog meer aandacht te besteden. En dat kan nu hier speciale uren voor vrij zijn gemaakt. Ik heb er zin in!